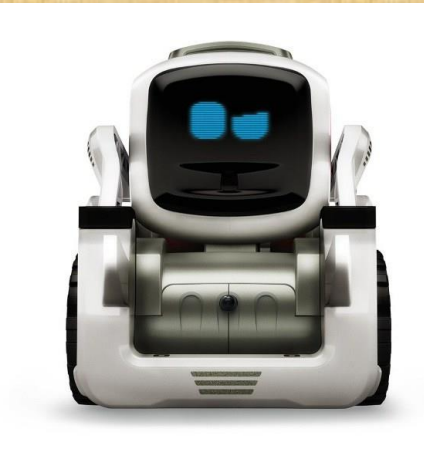

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ

Κυριακή Παπαδοπούλου
Νηπιαγωγός, 2^{ος} ΒΝΣ Θεσσαλονίκης

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι Zollinger-Henderson και Atencio (2007) υποστηρίζουν ότι μέσα από το παιδικό παιχνίδι αναπτύσσονται ικανότητες που εστιάζουν στη δημιουργικότητα, στην επίλυση προβλημάτων, στη λογική, στο κοινωνικό γίνεσθαι, στην επικοινωνία, στη διαχείριση του εαυτού και στην κοινωνική ανάπτυξη. Σπουδαίοι ψυχολόγοι της δεκαετίας '30-'40 ήταν ο Freud και ο Piaget. Άλλοι ψυχολόγοι που αναφέρθηκαν στο παιχνίδι είναι οι Sutton-Smith, ο Hutt και ο Sader, ενώ ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στην άποψη του Vygotsky, που τόνισε το ρόλο του πολιτισμικού περιβάλλοντος και του ενήλικα στο παιχνίδι του παιδιού. (Πανταζής, 2004).

ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΤΟ Κ.Π.ΣΕ ΕΥΑΛΩΤΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

-Οι Darwish, Esquivel, Houtz και Alfonso (2001), ακολούθησαν θεραπευτικό πρόγραμμα στα κακοποιημένα παιδιά στο νοσοκομείο της Νέας Υόρκης με τη βοήθεια ειδικού προσωπικού, ώστε να αναπτύξουν τα παιδιά τις κοινωνικές τους δεξιότητες σε διάστημα τριών μηνών. Οι συμπεριφορές τους καταγράφηκαν με κάμερα και παρατηρήθηκε ότι τα παιδιά αυτά, ενώ στην αρχή είχαν πρόβλημα επικοινωνίας, συνεργασίας και επιθετική συμπεριφορά, σταδιακά βελτιωνόταν και "πλησίασαν" τα παιδιά της ομάδας ελέγχου.

-Σκοπός της μελέτης των ερευνητών O'Connor και Stagnitti (2011), ήταν να διερευνηθεί η συμπεριφορά, η γλώσσα και οι κοινωνικές δεξιότητες των παιδιών ηλικίας 5-8 ετών με διανοητική καθυστέρηση, μέσω ενός παρεμβατικού παιχνιδιού (μάθετε να παίζετε). 35 παιδιά (19 στην ομάδα παρέμβασης-16 στην ομάδα σύγκρισης). Η ομάδα σύγκρισης συμμετείχε σε παραδοσιακές δραστηριότητες μέσα σε τάξη ειδικού σχολείου για μια περίοδο 6 μηνών. Τα παιδιά αξιολογήθηκαν με το Child-Initiated Pretend Play Assessment (παιχνίδι), το Goal Attainment Scaling (συμπεριφορά) και το Penn Interactive Peer Play Scale (κοινωνικές δεξιότητες). Από τα αποτελέσματα φάνηκε ότι τα παιδιά που συμμετείχαν στο παιχνίδι παρέμβασης, παρουσίασαν περισσότερες κοινωνικές επαφές με τους συνομηλίκους τους. Ωστόσο, και οι δύο ομάδες βελτιώθηκαν στη συμπεριφορά τους και στις σχέσεις μεταξύ τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Ένα παιχνίδι είναι ωφέλιμο όταν έχει θετικό αποτέλεσμα επάνω στην κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού, δηλαδή όταν: α)καλλιεργεί τη συνεργασία, την αλληλεγγύη, την ομαδική επίλυση κρίσεων, β)βοηθάει το παιδί να θυσιάζει το προσωπικό συμφέρον για το συμφέρον του συνόλου (της ομάδας), γ)καλλιεργεί τη συμμετοχή και όχι απαραίτητα τη νίκη, το αίσθημα της ευθύνης απέναντι στην ομάδα, τη συνοχή των ομάδων. Αρνητικά στοιχεία που πρέπει να αποφεύγονται: α) παιχνίδια με έντονο και φανατισμένο ανταγωνισμό,β) απομόνωση παιχτών, γ)παιχνίδια που αυξάνουν την επιθετική τάση στα παιδιά (Πανταζής, 2004).

ΕΡΕΥΝΕΣ ΣΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

-Έρευνα των Hill και Reed (1990) → ο εκπαιδευτικός προωθεί παιχνίδια που επιδιώκουν συγκεκριμένες κοινωνικές δεξιότητες σε μικρές μικτές ομάδες (φύλου και κοινωνικής ομάδας) με θετικά αποτελέσματα. Τα παιδιά βελτίωσαν κοινωνικές δεξιότητες και κοινωνική τους θέση, καθώς συχνά έπαιζαν με τα παιδιά που συμμετείχαν στην ίδια ομάδα.

-Στη μελέτη του Walker (2004) τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η πρώιμη παιδική ηλικία είναι κατάλληλη για την υλοποίηση παρεμβάσεων από τους εκπαιδευτικούς με σκοπό τη βελτίωση της κοινωνικής κατάστασης παιδιών προσχολικής ηλικίας.

-Ο Pickens (2009) (246 παιδιά -πειραματική ομάδα, 50-ομάδα ελέγχου) εφάρμοσε πρόγραμμα κοινωνικο-συναισθηματικής ανάπτυξης (δραστηριότητες να εκφράσουν τη γνώμη τους, να παίξουν παιχνίδια σύμφωνα με κανόνες, αποφεύγοντας τις συγκρούσεις και να ελέγχουν το θυμό τους). Αποτελέσματα: τα παιδιά της πειραματικής ομάδας αναπτύχθηκαν περισσότερο κοινωνικο-συναισθηματικά σε σύγκριση με τα υπόλοιπα.

-Ο Tahmores από το Ισλαμικό Πανεπιστήμιο στο Ιράν (2011) ερεύνησε τρεις ομάδες παιδιών: α)3-5χρονών, β)6-7χρονών και γ)8-12χρονών, σε σύνολο 720 παιδιά. Δάσκαλοι και γονείς συμπλήρωσαν ερωτηματολόγια. Τα παιδιά της 2^{ης} ομάδας, φάνηκε να αποκτούν περισσότερες κοινωνικές δεξιότητες με το παιχνίδι. Το θεραπευτικό παιχνίδι απόλαυσαν περισσότερο τα παιδιά σε σχέση με το κοινωνικό, το παράλληλο και το συμβολικό. Επίσης, τα παιχνίδια σκέψης υπερτερούν από τα αθλητικά, τα ψυχαγωγικά και τα παιχνίδια δεξιοτήτων.

-Οι Sendil και Erden (2012) εξετάζουν στρατηγικές που ακολουθούν οι νηπιαγωγοί για να αναπτυχθούν κοινωνικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ εξάχρονων παιδιών κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού μέσα στην τάξη. Ισχυρίζονται ότι η διάταξη των επίπλων της αίθουσας, ο σχεδιασμός των περιοχών δραστηριοτήτων και η ποιότητα των υλικών είναι σημαντικοί παράγοντες, ώστε τα παιδιά να επικοινωνούν, να μοιράζονται και να συνεργάζονται.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

-Το συνεργατικό παιχνίδι αποτελεί ευκαιρία για μια ποικιλία κοινωνικών και επικοινωνιακών αλληλεπιδράσεων (Hill & Reed, 1990).

-Γονείς και εκπαιδευτικοί μπορούν να βοηθήσουν να προωθηθεί η κοινωνική συνεργασία και να μειωθούν προβλήματα αρνητικής συμπεριφοράς στην τάξη (Pickens, 2009).

-Η κοινωνική απομόνωση των κακοποιημένων παιδιών τα στερεί να αναπτύξουν τις κοινωνικές τους δεξιότητες. (Darwish et al., 2001).

Το είδος παιχνιδιού που θα διαλέξουν γονείς και εκπαιδευτικοί, αλλά και η διάταξη της αίθουσας (Sendil&Erden,2012) διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο, ώστε να αναπτυχθούν οι κοινωνικές δεξιότητες.

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ

-Περιορισμένη η ερευνητική δραστηριότητα προς αυτή την κατεύθυνση στον ελληνικό χώρο, όπου το εκπαιδευτικό σύστημα διαφοροποιείται ως προς τους στόχους και τα αναλυτικά προγράμματα.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Darwish, D., Esquivel, G. B., Houtz, J. C., & Alfonso, V. C. (2001). Play and social skills in maltreated and non-maltreated preschoolers during peer interactions☆. *Child abuse & neglect*, 25(1), 13-31.

Hill, T., & Reed, K. (1990). Promoting social competence at preschool: The implementation of a co-operative games programme. *Early Child Development and Care*, 59(1), 11-20.

O'Connor, C., & Stagnitti, K. (2011). Play, behaviour, language and social skills: The comparison of a play and a non-play intervention within a specialist school setting. *Research in Developmental Disabilities*, 32(3), 1205-1211.

Pickens, J. (2009). Socio-emotional programme promotes positive behaviour in preschoolers. *Child Care in Practice*, 15(4), 261-278.

Πανταζής, Σ. Χ. (2004). *Η παιδαγωγική και το Παιχνίδι – Αντικείμενο στο Χώρο του Νηπιαγωγείου*. Αθήνα: Gutenberg.

Sendil, C. O., & Erden, F. T. (2012). Preschool teachers' strategies to enhance social interaction skills of children during playtime. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 47, 918-923.

Tahmores, A. H. (2011). Role of play in social skills and intelligence of children. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 30, 2272-2279.

Walker, S. (2004). Teacher reports of social behaviour and peer acceptance in early childhood: Sex and social status differences. *Child Study Journal*, 34(1), 13-28.

Zollinger-Henderson T., & Atencio, D. (2007). Integration of Play, Learning, and Experience: What Museums Afford Young Visitors. *Early Childhood Education Journal*, 35(3), 245 – 251.